

CONTRIBUȚII DOCUMENTARE LA ISTORIA DEPORTĂRILOR DIN 6 IULIE 1949 ÎN RAIONUL BĂLȚI

dr. hab., conf. univ. Nicolae Enciu
Rec.: dr.conf.univ. Lidia Pădureac

La scurgerea a circa șase decenii de la drama deportărilor din noaptea de 5 spre 6 iulie 1949, putem afirma cu justificat temei că istoricii din Republica Moldova au restituit o parte considerabilă a datoriilor acumulate până la începutul anilor '90 față de publicul cititor, punându-i la dispoziție o serie de monografii și sinteze de certă valoare documentară și teoretică, în care mecanismul deportărilor este reconstituit în aspectele sale esențiale[1]. Astfel, de la primele constatări din anii 1990-1991 privind „caracterul forțat al procesului colectivizării”, însoțit de „denaturări serioase și aplicarea violenței față de țărani, ceea ce s-a soldat cu multe victime umane” [2], s-a ajuns în prezent la concluzia, întemeiată pe cele mai diverse probe documentare, potrivit căreia colectivizarea în Basarabia „a fost însoțită nu numai de genocidul de clasă după cum avusese loc în U.R.S.S., ci și de genocidul național al populației românești rurale”, iar operațiunea „Sud” de deportare a basarabenilor în noaptea de 5 spre 6 iulie 1949 a constituit o acțiune criminală[3].

Chiar acei istorici care mai continuă și astăzi să afirme cum că asocierea țăranilor în colhozuri ar fi constituit „variante optimă” de soluționare a soartei gospodăriilor țărănești individuale (evident, în cadrul „programului socialist de transformare a satului”), se văd în definitiv constrânși să remarce că deportările din 6 iulie 1949 au constituit „o samavolnicie brutală, o acțiune nelegitimă și antiumană” [4].

Considerând, așadar, cercetate suficient aspectele esențiale ale deportărilor din 6 iulie 1949, o nouă perspectivă a elucidării acestui tragic eveniment din istoria postbelică a Moldovei sovietice ar putea oferi tratarea acestuia la nivel local, în vederea reconstituirii tabloului deportărilor în fiecare raion al fostei R.S.S.M. Documentele păstrate în arhivele raionale și municipale, în mare parte necercetate până în prezent, oferă această posibilitate.

Investigațiile efectuate de autor în Arhiva municipală de Stat din Bălți (în special fondul 94, cu „*Materiale referitoare la gospodăriile chiaburești*”, cuprinzând perioada anilor 1948-1954) confirmă, credem, posibilitatea și necesitatea cercetării deportărilor din 1949 din punctul de vedere menționat, oferind perspectiva unor constatări și generalizări edificatoare.

Am apelat la modalitatea prezentării mărturiilor documentare din convingerea că istoricului nu-i este permis să pornească de la „adevăr” la documente, ci viceversa; se știe, de asemenea, că documentele constituie singurele mărturii ale trecutului. Considerând că prezentele documente sunt suficient de edificatoare, oferind o imagine de ansamblu a deportărilor din 6 iulie 1949 în raionul Bălți, unele constatări și precizări sunt, totuși, necesare.

În primul rând, materialele cercetate în Arhiva municipală din Bălți denotă că la 6 iulie 1949, din orașul Bălți au fost deportate 207 familii de așa-ziși „chiaburi”, iar din raionul Bălți, dintr-un total de 26 de sate – alte 154 de familii, deci în total – 361 de

familii[5]. Se constată, în așa mod, o anumită discrepanță între datele cuprinse în Hotărârea Nr. 509 (s.s.) a Consiliului de Miniștri al R.S.S.M. „*Cu privire la deportarea din R.S.S.M. a familiilor de chiaburi, a foștilor moșieri și a marilor comercianți*” din 28 iunie 1949 (în care sunt indicate 185 de familii în orașul Bălți și 161 de familii în raionul Bălți) [6] și cele din „*Nota informativă cu privire la deportarea gospodăriilor de chiaburi din raionul Bălți*”, prezentată Președintelui Consiliului de Miniștri al R.S.S.M. G.Ia.Rudi de către președintele Comitetului Executiv al Consiliului raional Bălți A.Budza (Doc.1). Explicația acestor diferențe de cifre nu poate fi decât una singură: conform Hotărârii Consiliului de Miniștri din 28 iunie 1949, din orașul și raionul Bălți urmau a fi deportate 346 de familii; în realitate însă, grație „râvnei” activiștilor locali, planul inițial de deportări a fost depășit cu 15 familii.

În rândul al doilea, documentele păstrate în fondul menționat oferă posibilitatea caracterizării gospodăriilor țărănești deportate din punct de vedere economic și social. Din multitudinea documentelor ce caracterizează gospodăriile „chiaburești” din raionul Bălți, am selectat-o pe cea a locuitorului Ștefan Grădinaru din satul Moara de Piatră (Doc.2), ca fiind tipică gospodăriilor de acest fel. Se constată, în așa mod că, în majoritatea lor, gospodăriile țărănești deportate constituiau familii numeroase, compuse din câte 6-8 membri apți de muncă, care practicau aproape în exclusivitate muncile agricole. Dispuneau de câte 10-12 ha pământ arabil, câte 1 ha de fânețe și grădini de zarzavat. Surplusul produselor agricole obținut în astfel de gospodării era realizat pe piață, producând un venit anual de circa sau puțin peste 100.000 de ruble. În unele cazuri, când brațele de muncă din gospodăria țărănească erau insuficiente, se recurgea la angajarea a 3-5 muncitori agricoli sezonieri, remunerați conform cuantumului muncii depuse. Este, așadar, de domeniul evidenței faptul că cele 154 de familii din raionul Bălți au fost condamnate conform unor dogme politice străine („*exploatarea omului de către om*”), ce nu aveau nimic în comun cu tradițiile și obiceiurile populației rurale din Basarabia.

Un alt set de documente (Doc. 3-5) ilustrează amploarea jafului la care au fost supuse cele 154 de gospodării țărănești din raionul Bălți, acestora fiindu-le confiscate nu numai imobilele și inventarul agricol, grație cărui fapt a și fost posibilă crearea gospodăriilor colective în localitățile respective, ci chiar și cuierele, oglinzile, pernele, preșurile etc. – jefuite, așadar, până la ultimul capăt de ață. În stadiul actual al cercetării, dispunem doar de datele referitoare la bunurile confiscate în 26 de sate ale raionului Bălți și anume: Alexandreni, Elizaveta, Țiplețești, Țiplești, Hecii-Vechi, Hecii-Noi, Cubolta, Stepanovca, Moara-de-Piatră, Hăsnășenii-Mari, Cotova, Dobruja-Veche, Sofia, Voroșilovca, Hăsnășenii-Noi, Pelinia, Grinăuți, Strâmba, Singureni, Pârlița, Reuțel, Mărăndeni, Popovca, Natalievca, Țambula și Beleuți[7].

În numitele localități, au fost confiscate 180 de case în valoare de circa 600.000 de ruble, 76 din case au fost transmise colhozurilor, 9 au fost transformate în cluburi, 3 au fost transmise S.M.T.-urilor, iar 92 de case au fost transmise sovietelor sătești care, la rândul lor, le-au transformat în școli, spitale sau puncte medicale. La fel s-a procedat și cu cele 162 de șoproane pentru vite și alte construcții de acest fel, toate aceste bunuri fiind estimate la suma de peste 660.000 de ruble. Este de menționat că suma indicată nu cuprinde valoarea

suprafețelor arabile confiscate, a șeptelului, inventarului agricol etc., de aceea evaluările în direcția dată vor necesita cercetări suplimentare.

O categorie aparte de documente păstrate în fondul 94 al Arhivei municipale Bălți o constituie mărturiile ce denotă pregnant caracterul regimului instaurat în Basarabia la finele celei de-a doua conflagrații mondiale, cu referire specială la operațiunea de deportare din 6 iulie 1949. Vom invoca doar un singur caz.

În noaptea de 5 spre 6 iulie 1949, conform numitei deja Hotărâri a Consiliului de Miniștri din 28 iunie 1949, urma a fi deportată și întreaga familie Balan din localitatea Hecii-Vechi raionul Bălți, compusă din 5 persoane (soțul, soția și trei fiice). Însă, așa cum în acea noapte soțul, soția și fiica cea mai mare nu se aflau acasă, au fost deportate cele două fiice rămase, Natalia și Eftimia Balan, respectiv de 16 și 18 ani neîmpliniți[8]. În consecință, o parte a familiei a rămas pe drumuri, fiindu-i confiscată casa și întreaga avere, iar cealaltă parte – deportată fără nici o vină. În așa mod, pe de o parte, I.V.Stalin declara omul drept „valoare supremă” a noii orânduiri, în realitate, însă, pe altarul „construcției societății comuniste” au fost sacrificate fără milă nu numai milioane de persoane adulte, ci și tot atâtea suflete de copii nevinovați.

În recenta Rezoluție 1481 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei din 25 ianuarie 2006 privind **Necesitatea unei condamnări internaționale a crimelor regimurilor comuniste totalitare**, se menționează, între altele, că *„marele public este foarte puțin conștient de crimele comise de regimurile comuniste din Europa Centrală și de Est și care mai există în multe țări ale lumii”*, că acestea *„au fost marcate fără excepție de violări masive ale drepturilor omului. Aceste violări, care variază în funcție de cultură, țară și perioadă istorică, includeau asasinat și executări, fie individuale sau colective, decese în lagărele de concentrare, moarte prin foamete, deportări, tortură, muncă forțată și alte forme de teroare psihică și colectivă, persecutări pe motive etnice sau religioase, atingeri la libertatea de conștiință, gândire și exprimare și la libertatea presei și lipsa pluralismului politic”*[9].

Pentru a deveni, așadar, membru cu drepturi depline al Marii familii europene, Republica Moldova va trebui, întâi de toate, să se debaraseze hotărât și definitiv de sechelele trecutului său comunist, să restituie în întregime proprietățile confiscate de la populație și afirmând, la nivel oficial, adevărul cunoscut și recunoscut de întreaga comunitate științifică internațională, potrivit căruia *„comunismul conține orizontul genocidului”*, pretutindeni și de la început, astfel încât *„comunismul poate fi taxat de tentativă de genocid”* (André Glucksmann) [10].

Note:

1. Vezi: Ion Șișcanu, *Deșărănirea bolșevică în Basarabia*, Editura Adrian, Chișinău, 1994; Mihai
2. Gribincea, *Basarabia în primii ani de ocupație sovietică (1944-1950)*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995; Elena Șișcanu, *Basarabia sub regimul bolșevic (1940-1952)*, Editura Semne, București, 1998; *Istoria Basarabiei de la începuturi până în 2003*. Coordonator: Ioan Scurtu, Editura Institutului Cultural Român, București, 2003, etc.
3. *Anii grei ai colectivizării*, Editura Cartea moldovenească, Chișinău, 1990, p.7.
4. Ion Șișcanu, *Op.cit.*, p.105; *Istoria Basarabiei de la începuturi până în 2003*, p.414.

5. История Республики Молдова. С древнейших времен до наших дней. Кишинэу: Типография Академии Наук, 1998. С.256.
6. Arhiva municipală de Stat Bălți, Republica Moldova, fond 94, inv.1, dosar 37, fila 102.
7. „Cugetul”, nr.5-6, 1991, p.59.
8. Denumirea localităților este reprodusă așa cum acestea figurează în documentele cercetate. Arhiva municipală de Stat Bălți, Republica Moldova, fond 94, inv.1, dosar 19, fila 166.
9. „Literatura și Arta”, nr. 10 (3158), 9 martie 2006.
10. Cf. Vladimir Trebici, Genocid și demografie, Editura Humanitas, București, 1991, p.10.

Documente

1

Președintelui Consiliului de Miniștri al R.S.S.M. tov. Rudi G.Ia.

Informație privind expulzarea gospodăriilor chiaburești din raionul Bălți

În dimineața zilei de 5 iulie a.c. (1949.- N.n.), activul de partid și sovietic al raionului a fost expedit prin toate satele, în care urma a fi efectuată munca în vederea realizării Hotărârii Consiliului de Miniștri al R.S.S.M. Măsurile efectuate au fost următoarele:

Au fost convocate consfătuiri cu activul sătesc în 4 sate – Alexandreni, Sofia, Pelinia și Reușel, la care a fost adunat și activul din satele învecinate. Consfăturile s-au desfășurat sub conducerea Președintelui Comitetului Executiv raional, al secretarului Comitetului raional de partid și al membrilor Biroului raional de partid al P.C.(b)M.

Activul sătesc în întreaga sa componență a fost supus unui control personal repetat, după care a fost pusă în discuție Hotărârea C.C. al P.C.(b)M. „Cu privire la pregătirea și sărbătorirea aniversării a 25-a de la crearea Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești”.

Conform prevederilor Hotărârii C.C. al P.C.(b)M., activului sătesc i-au fost formulate sarcinile curente ale raionului și ale fiecărui sat în parte în vederea ridicării tuturor țăranilor la o mai bună îngrijire a semănăturilor, la lupta pentru obținerea unei recolte înalte în anul 1949, la repararea cât mai urgentă a inventarului agricol pentru recoltarea păioaselor timpurii, precum și la predarea către Stat înainte de termen a pâinii.

Conform estimărilor prealabile, din raion au fost expulzate 154 de familii, de la care au rămas bunuri, transmise deja pentru păstrare sovietelor sătești, iar la fiecare gospodărie a fost numită paza respectivă până la transferarea acestor averi respectivelor instituții și organizații. Informația referitoare la principalele bunuri rămase – șeptel productiv și de tracțiune, păsări, inventar agricol, construcții etc. – se anexează.

Conform deciziei Consiliului raional din 7 iulie 1949, în raion au fost create 7 comisii pentru evaluarea și transmiterea bunurilor rămase, care de la 7 iulie a.c. și-au început activitatea. Decizia Consiliului raional din 7 iulie 1949 se anexează. Conform aceleiași decizii, șeptelul productiv și de tracțiune, inventarul agricol sunt repartizate colhozurilor potrivit actelor comisiilor de evaluare. Comitetul executiv al Consiliului raional a procedat, de asemenea, la repartizarea caselor, suprafețelor însămânțate etc. Acest lucru va fi încheiat în două zile.

În legătură cu expulzarea gospodăriilor chiaburești și a elementelor dușmănoase, verificarea stării de spirit a populației raionului a evidențiat următoarele:

1) Activul sătesc a acordat împuterniciților noștri și grupului operativ un ajutor esențial la expulzarea gospodăriilor menționate; mai mult chiar, activul și populația manifestă o satisfacție și susținere totală măsurii efectuate, argumentând aceasta prin faptul că în prezent va fi mult mai ușor de organizat colhozurile, precum și a le consolida din punct de vedere organizatoric.

2) Atât până la expulzare, precum și după aceasta, activitatea punctelor comerciale decurge în mod obișnuit și variația sumelor încasate este nesemnificativă. Populația procură țesături de bumbac, săpun, chibrituri, sare etc.

3) La secțiile sătești ale Casei de Economii din localitățile Sofia și Pelinia, în perioada 1-6 iulie a.c. nu au fost atestate nici un fel de operații bancare.

La Casa de Economii din or. Bălți, depunătorii căreia sunt în majoritate locuitori ai orașului, în perioada 1-6 iulie 1949 s-a înregistrat următoarele: depunerile au constituit 4.035 ruble, iar emiterile – 33.750 ruble, ceea ce constituie un fenomen anormal.

Președintele Comitetului Executiv al Consiliului raional Bălți, A.Budza
Arhiva municipală de Stat Bălți, fond 94, inv.1, dosar 37, fila 102-104.

2

Caracteristica gospodăriei chiaburului Grădinaru Ștefan I. din satul Moara-de-Piatră, raionul Bălți

I. Componenta familiei:

1. Grădinaru Ștefan I. (capul familiei, n.1888)
2. Grădinaru Profira Gh. (soția, n.1890)
3. Grădinaru Aneta Șt. (fiica, n.1918)
4. Grădinaru Ion Șt. (fiul, n.1920)
5. Grădinaru Alexei Șt. (fiul, n.1922)
6. Grădinaru Vasile Șt. (fiul, n.1924)
7. Grădinaru Andrei Șt. (fiul, n.1926)
8. Grădinaru Sofia Șt. (fiica, n.1928).

II. Suprafața de pământ aflată în posesie:

Situația în anul 1949:	Situația în perioada 1941-1944:
Pământ arabil – 11 ha	12 ha
Fânețe – 1 ha	1 ha
Grădină de zarzavat – 1 ha	5 ha

III. Numărul vitelor:

Cai de tracțiune – 2	2
Vite cornute:	
Vaci – 1 și 1 juncă	1
Oi și capre – 12	12
Porci - 13	13

VII. *Folosirea lucrătorilor angajați* (în agricultură sau meșteșugărit) – angaja câte 3-5 argați sezonieri și 1 argat permanent. A folosit munca năimită în agricultură în anii 1929-1944. Argații năimiți erau remunerați cu câte 1500 lei anual.

X. *Luarea în arendă a pământului* – în anul 1926 a luat în arendă pământ de la Maria Samardac din s. Moara-de-Piatră, restul suprafețelor erau luate în arendă din s. Elenovca, raionul Drochia.

XIV. *Alte trăsături caracteristice ale gospodăriei în cauză* – gospodărie înstărită. Ceilalți membri ai familiei apti de muncă practicau, de asemenea, muncile agricole. În perioada 1945-1948, gospodăria cuprindea 12 ha pământ arabil, 1 vacă, 2 cai, 12 oi, 13 porci, producând un venit de circa 100.000 – 110.000 ruble.

Caracteristica a fost examinată și confirmată în ședința sovietului sătesc Moara-de-Piatră din 18 octombrie 1954, protocolul Nr.6. Au fost prezenți 5 membri ai sovietului sătesc și 10 membri ai activului sovietului sătesc.

Președinte s/s – Țurcanu

Secretarul s/s – Rusu

Arhiva municipală de Stat Bălți, fond 94, inv.1, dosar 19, fila 137-139.

3

Informație privind averea confiscată în raionul Bălți, R.S.S.Moldovenească

Numărul gospodăriilor - 154

A fost confiscat:

Cai	63
Armăsari	14
Vaci	91
Viței	84
Boi	4
Oi și capre	464
Miei	21
Porci	48
Purcei	59
Păsări	662
Stupi (familii de albine)	221
Căruțe	74
Săni	20
Hamuri	52
Pluguri și prășitoare	103
Boroane	67
Vânturătoare	9
Semănătoare	8
Tocitoare	9
Cântare zecimale	48
Cântare de masă	16
Treierătoare (de jumătate de stânjen)	9
Motoare	10
Moară de vânt	1
Case de locuit	140
Șoproane	124

Președintele Comitetului Executiv al Consiliului raional, A.Budza

Arhiva municipală de Stat Bălți, fond 94, inv.1, dosar 37, fila 115-117.

Case de locuit și alte construcții confiscate în raionul Bălți, R.S.S.M.

A. Case de locuit:

Denumirea consiliilor satești	Total		Transmise colhozurilor		Transformate în cluburi		Transmise SMT-urilor		Transmise consiliilor locale (școli, spitale, puncte medicale)	
	Nr.	Suma (ruble)	Nr.	Suma (ruble)	Nr.	Suma (ruble)	Nr.	Suma (ruble)	Nr.	Suma (ruble)
Alexandreni	5	15.230	3	9.000	1	4.000			1	2.230
Elizaveta	5	7.500	4	5.500					1	2.000
Țiplețești	7	13.000	4	4.000					3	4.000
Țiplești	4	24.520							4	24.520
Hecii-Vechi	2	5.500	2	5.500						
Hecii-Noi	5	13.100	2	4.100					3	9.000
Cubolta	7	22.890	3	12.100	1	1.700			3	9.090
Stepanovca	10	22.850	3	5.200	1	4.000			6	13.650
Moara-de-Piatră	9	27.920	3	13.300	1	2.609			5	12.020
Hăsnășenii-Mari	1	4.000	1	4.000						
Cotova	1	2.500							1	2.500
Dobruja-Veche	11	39.430	5	18.130					6	21.300
Sofia	1	1.500							1	1.500
Voroșilovca	1	3.000			1	3.000				
Hăsnășenii-Noi	2	3.000	1	1.700					1	1.300
Pelinia	1	4.300	1	4.300						
Grinăuți	27	142.290	8	31.700			3	20.500	16	9.030
Strâmba	5	17.220	2	3.500					3	13.720
Singureni	20	47.620	9	17.850					11	29.770
Pârlița	5	19.020	1	2.890	1	3.000			3	13.130
Reuțel	9	44.550	3	17.450	2	4.775			4	22.325
Mărăndeni	6	26.570	3	10.200	1	3.400			2	12.970
Popovca	10	28.000	3	12.000					7	16.000
Natalievca	8	23.920	4	12.920					4	11.000
Țambula	2	4.540	1	700					1	3.840
Beleuți	16	30.090	10	14.420					6	15.670
Total	180	594.000	76	215.460	9	26.475	3	20.500	92	331.565

B. Șoproane pentru vite și alte construcții:

Denumirea consiliilor satești	Total		Transmise colhozurilor		Transformate în cluburi		Transmise SMT-urilor		Transmise consiliilor locale (școli, spitale, puncte medicale)	
	Nr.	Suma (ruble)	Nr.	Suma (ruble)	Nr.	Suma (ruble)	Nr.	Suma (ruble)	Nr.	Suma (ruble)
Alexandreni	7	2.540	4	1.330	3	1.210				
Elizaveta	3	815	2	685					1	130
Țiplețești	10	3.490	7	2.480					3	1.010
Țiplești	4	1.715							4	1.715
Hecii-Vechi	3	920	3	920						
Hecii-Noi	4	1.210	2	550					2	660
Cubolta	5	1.310	4	810					1	500
Stepanovca	12	4.710	2	720	1	860			9	3.130
Moara-de-Piatră	7	3.960	4	3.210	1	290			2	460
Hăsnășenii-Mari	2	800	2	800						
Cotova	1	350							1	350
Dobruja-Veche	8	3.060	5	1.550					3	1.510
Sofia	2	500	2	500						
Voroșilovca	1	390	1	390						
Hăsnășenii-Noi	3	370	2	270					1	100
Pelinia	2	2.070	2	2.070						
Grinăuți	23	11.730	7	3.580			3	1.690	13	6.460
Strâmba	3	1.530	1	250					2	1.280
Singureni	16	7.090	8	3.440					8	3.650
Pârlița	3	1.940			1	750			2	1.190
Reuțel	10	3.755	6	2.465	2	500			4	790
Mărăndeni	7	2.520	3	1.120	1	380			3	1.020
Popovca	13	4.470	4	1.600					9	2.810
Natalievca	5	3.330	2	1.250					3	2.080
Țambula	2	300	2	300						
Beleuți	6	2.430	4	1.180					2	1.250
Total	162	67.305	79	31.530	9	3.990	3	1.690	71	30.095

Arhiva municipală de Stat Bălți, fond 94, inv.1, dosar 37, fila 58.

**Informații referitoare la realizarea prin intermediul Cooperăției de consum a averii confiscate
de la cetățenii repreșați**

Denumirea bunurilor	Cantitatea	Valoarea (în ruble)
Mese	277 buc.	6141,50
Dulapuri	39	2816,00
Garderobe	11	1730,00
Comode	81	2652,00
Bufete	11	965,00
Canapele	87	3175,00
Scaune	286	3076,00
Taburete	81	392,00
Bănci	170	1270,00
Noptiere	25	348,50
Paturi	117	4268,50
Canapele necapitonate	34	712,50
Cuiere	16	117,50
Oglinzi	51	801,00
Obiecte de casă	-	13786,70
Articole de croitorie	-	13526,00
Mașini de cusut	15	5226,00
Preșuri	150 metri	8371,50
Perne	304 buc.	2574,50
Lustre	2	165,00
Butoaie	69 buc.	3282,50
Putini	14 buc.	89,50
Covoare	78 buc.	12134,00
Sofale	3	72,00
Ceasuri	19	720,00
Patefoane	4	245,00
Viori	1	50,00
Mandoline	1	5,00
Încălțăminte		1527,00
Biciclete	4	650,00
Cântare	13	649,00
Scaune împletite	3	30,00
Fructe uscate	40 kg	40,00
Manufactură	229 metri	1206,00
Arme de vânătoare	1	120,00
Paltoane	2	275,00
Aparate de fotografiat	1	30,00
Inventar capitonat	2	150,00
Vin	1087 litri	6148,00
Suma totală		99533,70

Directorul secției financiare raionale, consilierul serviciului financiar, S.Pușkarev
 Inspectorul superior al veniturilor de stat, consilierul serviciului financiar de gradul II,
 Cerepanova
 4 august 1949

Arhiva municipală de Stat Bălți, fond 94, inv.1, dosar 37, fila 11-11 verso.

30 septembrie 1955

Şefului Secretariatului Consiliului de Miniştri al R.S.S.M. tov. Pecerski

La 27 septembrie 1955, în adresa Comitetului Executiv al Consiliului raional Bălţi a parvenit o cerere din partea cetăţenelor Balan Natalia Ion şi Balan Eftimia Ion din localitatea Hecii-Vechi, prin care solicită restituirea casei părinteşti.

În anul 1949, capul familiei Balan Ion Gheorghe (n. 1895), împreună cu întreaga sa familie şi anume: soţia Balan Natalia Tudor (n.1894), precum şi fiicele Balan Ana I. (n.1928), Balan Eftimia I. (n.1931) şi Balan Natalia I. (n.1933), urmau a fi deportaţi în conformitate cu Hotărârea Consiliului de Miniştri al R.S.S.Moldoveneşti; însă, aşa cum în acea zi cetăţeanul Balan Ion Gheorghe şi soţia sa nu se aflau acasă, din motive necunoscute nouă, au rămas să locuiască în continuare în s. Grigoreşti (sovietul sătesc Alexandreni, raionul Bălţi), iar copiii lor au fost deportaţi în regiunea Irkutsk raionul Badaibo. Casa şi întreaga lor avere au fost confiscate.

În luna iulie 1955, copiii lui Balan Ion Gh. – Natalia I. şi Eftimia I. au revenit din localitatea specială („speţposelenie”) şi au cerut restituirea casei părinteşti confiscate.

Rog să-mi explicaţi cum să procedez în privinţa restituirii casei şi a averii, deoarece nu cunoaştem pe ce căi solicitantele au revenit în localitatea de baştină.

Notă: Până în anul 1949, familia Balan a locuit în s. Grigoreşti (sovietul sătesc Alexandreni, raionul Bălţi). În prezent, copiii lucrează hamali la staţia Alexandreni, iar tatăl – paznic şi locuiesc în s. Hecii-Vechi (sovietul sătesc Alexandreni, raionul Bălţi).

Preşedintele Comitetului Executiv al Consiliului raional Bălţi, Antoniuk

Arhiva municipală de Stat Bălţi, fond 94, inv.1, dosar 19, fila 166.

Tabel general al bunurilor confiscate în raionul Bălți, R.S.S.Moldovenească

	Hamuri	Stupi	Pluguri	Boroane	Semănătoare	Tocitoare	Cântare zecimale	Mașini de cusut	Case de locuit	Șoproane	Treierătoare	Motoare	Cântare de masă	Nr. de acte perfectate
Alexandreni	2	2	2	2					5	4		1		6
Elizaveta	1		2	1	1		1		3	2				3
Țiplețești			7	4	1				3	3				3
Țiplești			1	1			2		2	3				2
Hecii-Vechi	3	5	4	5		2	3		5	4			1	4
Hecii-Noi	2		4	2			1		6	8				7
Cubolta	3		8	7	1	1	2	2	7	6	1	1	2	8
Stepanovca	1		1	1	1	1	1	1	1	2	2	2		2
Moara-de-Piatră	7	49	10	5	1		4	1	9	11			3	10
Hăsnășenii-Mari	4		4	3	1		2		6	7			1	7
Cotova		2							1	1				1
Dobruja-Veche	2	12	8	5	1	2	3	1	4	4		1	2	9
Sofia	5	13	9	8	4		11		19	13	2	3	3	16
Voroșilovca		3	3	3			1		5	3			1	5
Hăsnășenii-Noi			2	1					3	2				3
Pelinia	9	50	17	3	2		5		9	9			1	22
Grinăuți	1	6	2	2		1		1	7	7			1	7
Strâmba	4	65	6	5	1	1	3		8	12				8
Singureni	2		1				1		6	5	3	1		6
Pârlița	3		10	7			2		21	8				12
Reuțel	1	4	1	1			1		3	1				2
Mărăndeni			1		2		2		5	4	1	1	1	6
Popovca							1		2	2				2
Natalievca	1		1	1	1	1	1		1	2				1
Țambula	1		1	1			1		1	2				1
Beleuți									1	1				1
Total	52	209	105	68	17	9	48	6	143	126	9	10	16	154

Continuarea tabelului:

	Cai	Armăsari	Vaci	Viței	Boi	Oi și capre	Miei	Porci	Purcei	Păsări	Căruțe	Sânii
Alexandreni	1		4	5		17		3	12		3	
Elizaveta			1	1	2	7		1	9	13	2	
Țiplețești	1	1	1	2		26	7	2	1	42	2	
Țiplești			1	1		10	2			18		1
Hecii-Vechi	3		1	2		11		2	6	39	2	
Hecii-Noi	4	2	6	3		76		5	1		4	5
Cubolta	7	4	5	7		57	1	1	3	65	5	
Stepanovca			2	2		19		2		10	1	
Moara-de-Piatră	8	2	5	5		23	1	8	1	106	6	1
Hăsnășenii-Mari	4		3	2		13		2		13	3	
Cotova			2	1					3			4
Dobruja-Veche	6		7	7				1	3	57	8	
Sofia	4		12	6		7		1	4	26	6	1
Voroșilovca	1	1	4	7		20	5	4		12	1	2
Hăsnășenii-Noi			2	2				2				
Pelinia	10	1	11	14		21	3	6	7	154	11	
Grinăuți	1		2	3		15		2	3	15	3	3
Strâmba	4	2	4	6	2	52		1		10	4	
Singureni	2		2	1		5					3	1
Pârlița	3		10	4		55		1	3	62	5	
Reușel	1		1	2		3		1	2	10	2	1
Mărăndeni	1	1	3	2		18	1	3	1	10	1	
Popovca												
Natalievca	1		1	1		4	1	1			1	1
Țambula	1		1	1		5		1			1	
Beleuți												
Total	63	14	91	87	4	464	21	50	59	662	74	20

Arhiva municipală de Stat Bălți, fond 94, inv.1, dosar 37, fila 75.

* Documentele sunt redactate în limba rusă. Traducerea aparține autorului.